

هنرمندان از احیای دوباره هنر قدیمی فرت بافی می گویند

بازگشت یک هنر کهن خراسانی به زندگی امروز

طنین همتی‌ادر سال هایی که تولید انبوه و کالاهای صنعتی، بسیاری از هنرهای سنتی را به حاشیه رانده‌اند، پرداختن دوباره به هنرهای کهن و احیای آن ها.

نه تنها اقدامی فرهنگی بلکه ضرورتی اجتماعی و اقتصادی به شمار می آید.این هنرها بخشی از هویت بومی، حافظه تاریخی وسبک زندگی ایرانیان هستند که بازخوانی وبازتعریف آن هامی تواند پیوندی دوباره میان گذشته و نیازهای امروز ایجاد کند. استان خراسان رضوی، به ویژه مشهد، همواره یکی از کانون های مهم شکل گیری و تداوم هنرهای سنتی وبومی ایران بوده است؛ هنرهایی که ریشه در سبک زندگی مردم، اقلیم منطقه و نیازهای روزمره داشته اند. در میان این هنرها، فرت بافی به عنوان یکی از شاخه های کمتر شناخته شده اما کاربردی بافندگی سنتی، نقشی مهم در تأمین پوشاک و منسوجات خانگی خانواده هادر گذشته ایفا می کرده است؛ هنری که باگسترش تولیدات صنعتی، به تدریج به حاشیه رانده شد. اما امروز بار دیگر در مسیر احیا قرار گرفته است. گفت وگو با دو فعال این عرصه، ما را بیشتر با این هنر آشنا می کند.

- بازگشت هنر کهن به زندگی امروز

فاطمه عیدیان، تولیدکننده ومربی هنر فرت بافی در خراسان رضوی، با اشاره به پیشینه این هنر می گوید: فرت بافی از هنرهای اصیل منطقه ماست که در گذشته، مادر بزرگ ها با دستگاه های کاملا دستی و خانگی در گوشه ای از خانه پارچه می بافتند. این پارچه ها برای دوخت لباس خودشان و فرزندانشان استفاده می شد و بخشی از زندگی روزمره مردم بود.

- فراموشی تدریجی با ورود محصولات کارخانه ای

به گفته او، باورود پارچه هاومحصولات کارخانه ای، این هنر به مرور کمرنگ و در بسیاری از مناطق به فراموشی سپرده شد. عیدیان می افزاید: احیای دوباره فرت بافی از زمانی آغاز شد که تصمیم گرفتیم به سراغ حافظه زنده این هنر، یعنی مادر بزرگ ها برویم. بسیاری از آن ها هنوز شیوه بافت، طرح هاووفن کار را در ذهن داشتند و همین دانش بومی، نقطه شروع ما شد. این مربی فرت بافی با اشاره به مسیر دشوار احیا توضیح می دهد: در ابتدا کار با سختی های زیادی همراه بود، دستگاه ها ساده بودند و بافت زمانبر انجام می شد. اما به مرور، با استفاده از دستگاه های نیمه مکانیزه فلزی، هم سرعت تولید افزایش یافت و هم کیفیت و تمیزی پارچه ها بهتر شد، بدون آنکه اصالت کار از بین برود. عیدیان یکی از مهم ترین مزیت های فرت بافی را کاربردی بودن آن در زندگی امروز می داند و می گوید: پارچه های فرت باف ویژگی های خاصی دارند، نم نمی گیرند، عرق را سریع جذب می کنند، بو نمی گیرند و در عین حال، در زمستان گرم و در تابستان خنک هستند. به همین دلیل برای پوست های حساس و به ویژه نوزادان بسیار مناسب اند.

- حفظ هویت بومی در کنار تغییر مواد اولیه

به گفته او، در گذشته مواد اولیه از پشم گوسفند و پنبه محلی تأمین می شد، اما امروزه نخ مورد استفاده از کارخانه های مشهد تهیه می شود. با این حال، هویت بومی بافت همچنان حفظ شده است. عیدیان در این باره می افزاید: آنچه فرت بافی منطقه خراسان را متمایز می کند، طرح های آن است. یکی از اصیل ترین طرح ها،

سینمای جهان

برای کودکی شش ساله، هشت دقیقه زمانی بسیار طولانی است وقتی منتظر رسیدن نجات است. این زمان اگر در شهری درگیر جنگ باشد، ممکن است تا بی نهایت طول بکشد. زمانی است که ممکن است هرگز سر نرسد. همان طور که برای هند رجب حماده سر نرسید. فیلم «صدای هند رجب» نشان می دهد که هشت دقیقه فاصله می تواند چه بی رحمانه کشدار باشد. این هشت دقیقه فاصله آمبولانس است با ماشین سوрах سوрах شده خانواده حماده در غزه که تنها کسی که در آن زنده مانده، هند یا هانود است. نیروهای هلال احمر تماسی از عموى هند که در آلمان ساکن است دریافت می کنند و پس از گرفتن شماره همراه یکی از سرنشینان، این دختر بچه است که تلفن را جواب می دهد. فیلم تلاش چند ساعته و احساسی تیم هلال احمر است، از یک طرف برای حفظ ارتباط و روحیه کودکانی که گرفتارنده در محاصره جنازه برخی اعضای خانواده اش و از طرفی دشواری و ناامکنی رسیدن امداد و نجات در غزه در دوران بمباران و کشتار توسط اسرائیل

- تحول ابزارها: تنوع بیشتر، کیفیت بالاتر

این تولیدکننده هنرهای سنتی با اشاره به تفاوت شیوه کار گذشته وامروز می گوید: در گذشته، عرض پارچه ها محدود و ابزارها چوبی و ابتدایی بود، اما امروز دستگاه ها فلزی، نیمه مکانیزه و قابل تنظیم هستند. این تغییر باعث شده محصولات متنوع تری با کیفیت بالاتر تولید شود.

عیدیان درباره وضعیت فعلی این هنر در جامعه می گوید: حدود ۵۰ درصد مردم در شهرهای مختلف با فرت بافی آشنا هستند، اما بازار آن هنوز سخت پسند است. محصولات دست باف، به ویژه در مقایسه با کالاهای کارخانه ای ارزان قیمت، هنوز جایگاه واقعی خود را پیدا نکرده اند. به گفته او، امروز حدود ۶۰۰ نفر در منطقه کوهسرخ مشهد به طور مستقیم در حوزه فرت بافی فعالیت دارند و محصولات تولیدی شامل پارچه لباس، لباس نوزاد، پوشاک حمام، حوله، شال و منسوجات بهداشتی است. عیدیان با اشاره به تجربه زائران حج می گوید: حوله های فرت باف به دلیل سبکی، قدرت جذب بالا و بو نگرفتن، بازخورد بسیار مثبتی از زائران گرفته اند، به ویژه در شرایط آب و هوایی گرم. این مربی فرت بافی، نبود بازار ثابت را مهم ترین چالش این هنر می داند و تأکید می کند: اگر هنرمند بداند سفارش مشخص و مستمری وجود دارد، باطمینان بیشتری تولید می کند. حتی مراکزی مانند هتل ها کیفیت کار را می پسندند، اما آن را از نظر اقتصادی مقرون به صرفه نمی دانند.

- پیوند هنرهای سنتی با زندگی معاصر؛ شرط بقا

عیدیان با تأکید بر ضرورت هم گام سازی هنرهای سنتی با نیازهای امروز می گوید: احیای هنرهای قدیمی زمانی موفق خواهد بود که با سبک زندگی معاصر پیوند بخورد. تبلیغات هدفمند، معرفی کاربردهای امروزی و آگاه سازی مردم، می تواند فرت بافی را از یک هنر فراموش شده به بخشی زنده از زندگی امروز، هم در داخل کشور و هم در بازارهای خارجی تبدیل کند.

- از دل بحران کرونا تا تولد یک چرخان هنری اقتصادی

محمد قدماهی دیگر هنرمند فعال حوزه صنایع دستی خراسان از مسیری می گوید که از دوران شیوع کرونا آغاز شد و امروز به یکی

محمد قدماهی، هنرمند فعال حوزه صنایع دستی خراسان

نگاهی به فیلم «صدای هند رجب» ساخته کوثر بن هنیه، کارگردان تونس

۸ دقیقه زمانی طولانی است، بسیار طولانی

که صرف اشاره به شمار کشتگان توهینی است به تک تک بی گناهایی که جانشان را از دست دادند. از بی رحمانه ترین حالت های یک جنگ یا هر نوع درگیری خشونت آمیز و کشتار دیگر این است که اجازه رسیدن امداد و کمک به مجروحان داده نشود یا به هر طریقی آنان را از دریافت کمک های پزشکی محروم کنند. از این رو انتخاب یک سوزه برای فیلم، عریان کردن چهره بشر است در یکی از کریه ترین و خجالت آورترین موقعیت هایش. و آنچه این فیلم را تأثیررسانگتر و تکان دهنده تر

از گسترده ترین شبکه های اشتغال خانگی در حوزه هنر فرش بافی و پارچه بافی سنتی تبدیل شده است. به گفته او، تعطیلی مشاغل گروهی و کارگاهی در دوران کرونا، ضرورت توجه به مشاغل خانگی را بیش از پیش آشکار کرد. در آن مقطع به این فکر افتادیم که شغلی انتخاب کنیم که مردم بتوانند در خانه انجام دهند، هم درآمد داشته باشند و هم از آسیب های اجتماعی مانند اختلافات خانوادگی و فشارهای معیشتی کاسته شود.

- بازگشت چادرشپ ها و احیای سنت ها

قدماهی ادامه داد، یکی از نکات قابل توجه در این جریان، بازگشت محصولاتی است که درآستانه فراموشی بودند. امروز دوباره چادرشپ های سنتی سفارش داده می شود، محصولی که مدتی کاملاً منسوخ شده بود. این یعنی مردم دوباره به ریشه های خود بازمی گردند. به گفته قدماهی، برآوردها نشان می دهد بیش از ۱۰ هزار نفر در استان خراسان در این هنر حرفه مشغول به کار هستند و این عدد رو به افزایش است.

- تلفیق سنت و مدرنیته؛ نسخه نجات هنرهای کهن

این هنرمند و کارآفرین معتقد است از ماندگاری هنرهای سنتی، نگاه امروزی به تولید است. هنرهای کاربردی در گذشته هر کدام بی دلیل نبوده. فرش های پشمی و نمدی قدیم مشکلاتی مثل کمردرد را کمتر می کردند. امروز هم پزشکان توصیه می کنند بیماران پوستی از الیاف نخی استفاده کنند. او می گوید: ما نه صرفاً در گذشته مانده ایم و نه آن را حذف کرده ایم؛ تلفیق سنت با طراحی، رنگ بندی و سلیقه نسل امروز، محصولی خلق کرده که هم اصیل است و هم پرفروش.

- پشتیبانی صفر تا صد؛ مزیت اصلی مجموعه موفق

قدماهی یکی از مهم ترین تفاوت های مجموعه خود با دیگر مراکز آموزشی را پشتیبانی کامل می داند: کارآموز بعد از آموزش رها نمی شود. دستگاه، مواد اولیه، نخ، سفارش کار، سرکشی و حتی خرید محصول نهایی با خود مجموعه است. او می افزاید، امروز بیش از ۵۰۰ نفر در نیشابور، مشهد و شهرهای اطراف از این طریق مشغول به کار هستند و حتی از کشورهای اروپایی مانند آلمان برای آموزش و تربیت مربی با ما مکاتبه شده است.

- آینده روشن هنرهای بومی ایران

قدماهی در پایان تأکید می کند: اگر هنرهای سنتی با نگاه علمی، طراحی حرفه ای و بازارمحور همراه شوند، نه تنها منسوخ نمی شوند، بلکه می توانند به یکی از ستون های اقتصاد فرهنگی کشور تبدیل شوند. هنر اصیل ایرانی هرگز کهنه نمی شود، فقط باید درست دیده و درست عرضه شود.»

اخبار هنری مشهد

اکران ۴ فیلم کوتاه در پاتوق انجمن سینمای جوانان مشهد

۱۹ اردیبهشت، ساعت ۱۶ با حضور حسین فیروزه در سالن شماره ۵ پردیس مهر کوهسنگی، برگزار می شود. در این نشست، ۴ فیلم «دوبیتو»، اثر دانیال محمودنیا، «زاک» اثر علی خسروی، «لاری» اثر میثم مرادی و «من خوبم نگران نباش» اثر رضا پردل اکران می شود.

چارشوق هنر

«سرباز کوچک امام» به تلویزیون می آید

سریال «سرباز کوچک امام» در ۴ قسمت برای شبکه یک سیما در دست تولید است. به گزارش خبرگزاری ایرنا؛ علی غفاری در تازه ترین اثر سریالی خود، داستان زندگی شهید سید مهدی تهامی، غواص لشکر ۴۱ تارا... را روایت می کند. شهید سید مهدی تهامی یکی از غواصان

لشکر ۴۱ تارا... بود که قبل از عملیات والفجر ۸ در هورالعظیم به شهادت رسید و پیکر پاکش پس از ۱۴ سال به زادگاهش برگشت. در پارت نخست، ۲۰ قسمت از این مجموعه مقابل دوربین رفته و تصمیم بر آن است که بعد از تولید پارت دوم، مجموعه به طور کامل از شبکه یک سیما پخش شود. این پروژه از یک سال پیش تولید خود را در شهرک سینمایی دفاع مقدس آغاز کرده و فیلم برداری تا پیش از جنگ تحمیلی سوم در آبادان ادامه داشت.

پخش روزانه «زمزمه های فردوسی» از رادیو نمایش

مجموعه «۱۰ قسمتی «زمزمه های فردوسی» به کارگردانی مجید حمزه از رادیو نمایش پخش می شود. این اثر با نگاهی روزآمد و بر پایه تازه ترین پژوهش های میان رشته ای در شاهنامه فردوسی، سرگذشت پادشاهان اسطوره ای نخستین، از کیومرث تا جمشید را بازگو

می کند و با روایت غیرخطی و رمزگشایی از نمادها، مخاطب را به سفری تازه در دل اسطوره های ایرانی می برد. «زمزمه های فردوسی» هر روز ساعت ۳ دقیقه بامداد از رادیو نمایش پخش می شود و تکرار آن همان روز ساعت های ۱۳، ۲۰ و ۱۹، ۳۰ روی موج اف ام ردیف ۱۰۷/۵ مگاهرتز است.

«لیلی و شیرین» در راه شبکه نمایش خانگی

پروسه فیلم برداری سریال «لیلی و شیرین» با بازی پردیس پورعابدینی و علی مصفا آغاز شد. به گزارش خبرگزاری مهر، حمیدرضا قربانی که پیش از جنگ تحمیلی سوم به مدت ۱۲ روز تولید «لیلی و شیرین» را کلید زده بود، از ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ کار خود را از سر

گرفته و به مدت ۳ ماه دیگر فیلم برداری این کار ادامه خواهد داشت. لیلی و شیرین هم اینکه در یکی از مناطق تهران فیلم برداری اش را از سر گرفته است. علی مصفا در این سریال علاوه بر نویسندگی کار، نقش اصلی را نیز برای قربانی ایفا می کند. «مغر و استخوان» (۱۳۹۸) و «خانه ای در خیابان چهل و یکم» (۱۳۹۴) از آثار پیشینی است که قربانی کارگردانی آن ها را برعهده داشته است.

اپیزودهای جدید سریال «اهل ایران» منتشر شد

اپیزودهای «پناه» به کارگردانی علی جعفرآبادی و «جان» به کارگردانی رضا شریفی از مجموعه «اهل ایران» از روز گذشته در شبکه نمایش خانگی پخش شد. به گزارش خبرگزاری مهر، پنجمین موج از سریال نمایش خانگی «اهل ایران» جمعه ۱۸ اردیبهشت با انتشار ۱۲ اپیزود «پناه» به کارگردانی

علی جعفرآبادی و نویسندگی مصطفی بیرانوند و «جان» به کارگردانی رضا شریفی و نویسندگی اعظم بهروز، دردسترس مخاطبان قرار گرفت. در خلاصه داستان اپیزود «پناه» آمده است؛ با شروع بمباران تهران، خانواده اهورا وسایل ضروری را جمع می کنند تا برای چند روزی به خانه قدیمی مادر بزرگ بروند؛ اما چیز مهمی جا مانده که اهورا باید برگردد و آن را از خانه بردارد. آیان یاریبگی، محمد ربانی، آرزو نادری، آرش محمدی و رامتین هوشمند بازیگران این اثر هستند. اپیزود «جان» روایتگر زندگی بشری و مجتبی، زوج جوانی است که در آغاز جنگ تحمیلی سوم مشکلاتی برایشان ایجاد می شود. مهدی رکنی، سمیه صفری، علیرضا رشیدی، سارا فتحتی و بدری برنجانی بازیگران این اپیزود هستند. سریال نمایش خانگی «اهل ایران» هر هفته روز های جمعه، ساعت ۸ صبح در پلتفرم شیدا منتشر خواهد شد.

آغاز تولید فصل سوم سریال «وحشی»

مدیرعامل پلتفرم فیلمنت از فیلم برداری فصل سوم سریال وحشی خبر داد. به گزارش شهرآرانیوز، علی سرتیپی درباره ۳ سریال در دست تولید این پلتفرم، گفت: در حال حاضر فیلم برداری فصل سوم سریال «وحشی» به کارگردانی هومن سیدی در حال انجام است. همچنین سریال

«گل» و «کندو» در حال تولید هستند. وی همچنین اعلام کرد که هنوز زمان پخش فصل سوم «وحشی» مشخص نیست و به زودی این سریال به شبکه نمایش خانگی می آید. فصل ۲ سریال «وحشی» در زائر معمایی و اجتماعی، به نویسندگی و کارگردانی هومن سیدی و تهیه کنندگی محمد رضا صابری از پلتفرم فیلمنت پخش شد. جواد عزتی، نگار جواریان، احسان اماني، رامین راستاد و... بازیگران فصل دوم «وحشی» بودند. قصه سریال وحشی برگرفته از یک پرونده واقعی است، ولی بخشی از آن دراماتیک شده و اسامی نیز تغییر کرده است. داستان سریال درباره داود اشرف. کارگری است که بحسب اتفاق باعث مرگ ۲ کودک می شود و سپس وارد یک پرونده قتل دیگر شده و در نهایت به زندان می افتد. در فصل دوم «وحشی» او از زندان بیرون می آید و اتفاقات پیچیده ای برایش رخ می دهد، اما در پایان این فصل، دوباره توسط پلیس دستگیر می شود. طبق اعلام پلتفرم سریال «وحشی» قرار است ۴ فصل داشته باشد.